

SXEDIO.769

18.5.1964: Ο ΓΛΑΥΚΟΣ ΚΛΗΡΙΔΗΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΝΕΙ ΟΤΙ Η ΚΥΠΡΟΣ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΕΤΑΙ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΠΟΛΕΜΙΚΩΝ ΠΛΟΙΩΝ ΚΑΙ ΑΕΡΟΠΛΑΝΩΝ ΓΙΑ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΜΥΝΑΣ ΤΗΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΑΠΟΚΡΟΥΣΗ ΤΟΥΡΚΙΚΗΣ ΕΙΣΒΛΛΗΣ

Οι διαβουλεύσεις μεταξύ Κύπρου και Ελλάδας και μεταξύ Μακαρίου και Γεωργίου Γρίβα- Διγενή το Μάρτιο και Απρίλιο του **1964**, αλλά και το πήγαινε- έλα του Ανδρέα Αραούζου στη Σοβιετική Ένωση, είχαν ένα κοινό αποτέλεσμα: Την απόφαση για ίδρυση καθαρής Κυπριακής Εθνικής Φρουράς, πάνω σε μόνιμη βάση και τη στράτευση των νέων της Κύπρου υποχρεωτικά για να συμβάλουν στην εμπέδωση του Νόμου και της τάξης.

Η Εθελοντική Εθνοφρουρά, που διοικείτο ήδη από τον Ελλαδίτη Στρατηγό Γεώργιο Καραγιάννη είχε εκπληρώσει την αποστολή της κατά τους πρώτους μήνες του **1964** και τώρα έπρεπε να αναλάβουν οι στρατιωτικοί και μάλιστα πάνω σε μόνιμη και επαγγελματική βάση.

Από την άλλη έπρεπε η Κυπριακή Δημοκρατία να μπορεί να ελέγχει τις ακτές της και τον εναέριο της χώρο και στην ανάγκη η τουρκική αεροπορία να μη μπορούσε να υπερίπταται και να αλωνίζει στους αιθέρες, αλλά να υπάρχει το αντίπαλο δέος.

Οι πρώτες αποφάσεις λήφθηκαν στο Καστρί μεταξύ του Προέδρου Μακαρίου και του Γεωργίου Παπανδρέου στα μέσα του Απριλίου του **1964**, και στη συνάντηση αυτή όπως ανέφερε αργότερα ο Υπουργός Εθνικής Αμυνας Πέτρος Γαρουφαλιάς" η (ελληνική) Κυβέρνησις άμα τη αναλήψει της εξουσίας έθεσεν ως σκοπόν την οργάνωσιν Τακτικού Κυπριακού στρατού, ούτως ώστε η Κύπρος να καταστή ικανή ν αμυνθή αποτελεσματικώς δι ιδίων της δυνάμεων εναντίον εχθρικής αποβάσεως και να αποφευχθή η εμπλοκή της Ελλάδος εις ένα Ελληνο-Τουρκικόν πόλεμον, δεδομένου ότι ασήμαντος λόγω της αποστάσεως δύναται να είναι η βοήθεια της Ελλάδος, εις περίπτωσιν ενάρξεως εισβολής".

"Ετσι", όπως πρόσθετε ο Γαρουφαλιάς "προς πραγμάτων του σκοπού τούτου δεν εδίστασε η Κυβέρνησις ευθύς εξ αρχής όχι μόνον να αποστείλλη καθημερινώς και εις γοργόν ρυθμόν πολεμικόν υλικόν πάσης φύσεως μέχρις ακόμη και πυροβόλων, αλλά και Έλληνας αξιωματικούς εις σημαντικόν αριθμόν, αδιαφορήσασα διά τους κινδύνους και τας ευθύνας τας οποίας διά των πράξεων της τούτων ανελάμβανε".

Οι απειλές της Τουρκίας για εισβολή στην Κύπρο δεν ήσαν αστεία πράγματα και γι' αυτό η Κύπρος έπρεπε να διαθέτει αξιόμαχη δύναμη, ικανή να αντιμετωπίσει κάθε ενδεχόμενο.

Ακόμα η δύναμη αυτή έπρεπε να στελεχωθεί με έμπειρους αξιωματικούς και να ενισχυθεί με βαρύ οπλισμό, όλμους, πυροβολικό, αντιαεροπορικά και σύγχρονο ατομικό οπλισμό.

Οι πρώτες πληροφορίες έφθασαν από την Αθήνα σε ανταπόκριση του Ευριπίδη Ακρίτα στην εφημερίδα "Ο Φιλελεύθερος" στις 18 Απριλίου 1964 εν μέσω των συνεχών απειλών της Τουρκίας για επέμβαση στην Κύπρο.

Οι πληροφορίες του Κυπρίου ανταποκριτού ανέφεραν ότι "εντός ολίγου χρόνου από σήμερον η Κύπρος θα παρουσιάση μιαν αρτίως αξιόμαχον και καλώς εξοπλισμένην στρατιωτικήν δύναμιν, η οποία θα είναι εις θέσιν να αποτελέση τον ανασχετικόν φραγμόν εναντίον οιασδήποτε τυχοδιωκτικής επιθετικής ενεργίας κατά της Κύπρου. Αεροπλάνα τροπιλλάκατοι, ελικόπτερα και παντός είδους πολεμικόν υλικόν θα συμπληρώσουν την Κυπριακήν άμυναν και θα παράσχουν εις τον μαχόμενον Κυπριακόν λαόν την ισχύν να προστατεύση διά των ιδίων αυτού δυνάμεων και μέσων την εθνικήν του υπόστασιν. Η Κύπρος ως ανεξάρτητον κράτος, έχει το δικαίωμα να οργανώση επί βάσεων στρατιωτικής ισχύος το παρόν και το μέλλον του. Επ' αυτού ας είναι βέβαιοι και οι εχθροί και οι άσπονδοι φίκλοι της. Αυτό υπήρξε το σημαντικότερον αποτέλεσμα της εθνικής ενότητος του Κυριακού λαού η οποία συνετελέσθη διά των ιστορικών συνομιλιών των Αθηνών με πρωταρχικήν ουσιαστικήν

επίτευξιν της αρραγούς ενότητος εις τα ηγετικά κλιμάκια της ηγεσίας".

Ενα άλλο θέμα που αποφασίστηκε ήταν και η ενίσχυση της Κύπρου σε ανθρώπινο υλικό από την Ελλάδα διά της αποστολής δυνάμεως Μεραρχίας, πλήρως εξοπλισμένης με κύρια αποστολή, τη φρούρηση των ακτών της Κύπρου και απόκρουση τουρκικής εισβολής.

Ο Πρόεδρος Μακάριος επέστρεψε στην Κύπρο από τις διαβουλεύσεις του στην Αθήνα στις **16** Απριλίου και ήταν τόσο ικανοποιημένος ώστε σε δηλώσεις του σε αμερικανό δημοσιογράφο που δημοσιεύθηκαν στις **20** του μηνός προειδοποίησε ότι "δεν πρόκειται να είναι ένας ευκολος περίπατος διά τους Τούρκους στρατιώτας ενδεχόμενη απόβασις των εις Κύπρον".

Η δήλωση του Προέδρου Μακαρίου αποτελούσε παράλληλα και απάντηση σε όσα είχε δηλώσει δημόσια ο αντιπρόεδρος της τουρκικής Κυβέρνησης Κεμάλ Σατίρ, ότι οι προετοιμασίες για τουρκική απόβαση στην Κύπρο έχουν συμπληρωθεί ήδη και ότι η Τουρκία μπορεί να καταλάβει τη νήσο μέσα σε έξη ώρες.

Παράλληλα για να δώσει μια έκταση των κινδύνων που θα υπήρχαν ο Προεδρος Μακάριος προειδοποίησε ότι "εις περίπτωσιν τουρκικής εισβολής θα έχωμεν Παγκόσμιον Πόλεμον" εννοώντας ότι σε μια τέτοια ενέργεια η Ελλάδα δεν θα έμενε αδρανής.

Η Κύπρος, αντίθετα με άλλες χώρες και τακτικές, ακολουθούσε μια νέα πολιτική: Διαφήμιζε και διατυμπάνιζε τα αμυντικά της σχέδια και τους σχεδιασμούς της για αγορά οπλισμού.

Ήταν μια νέα τακτική που ακολουθήθηκε αργότερα και από άλλες κυπριακές κυβερνήσεις προφανώς για να γνωρίζουν όλοι και όχι μόνο η Τουρκία, αλλά και οι δυτικοί κυρίως, ότι εξοπλιζόταν συνεχώς και επομένως μια τουρκική εισβολή θα αποτελούσε όχι απλό περίπατο, όπως ανέφερε και ο Πρόεδρος Μακάριος.

Ωστόσο οι γνωρίζοντες τα πράγματα αλλά και τις δυνατότητες της κυπριακής οικονομίας και της Εθνοφρουράς, με τους εθελοντές και ανεκπαίδευτους

κυπρίους ήταν αδύνατο να πραγματοποιηθούν και θεωρούσαν τις ανακοινώσεις ως προσπάθεια να ενθαρρυνθεί ο κυπριακός λαός ότι η κυβέρνηση κατέβαλλε προσπάθειες εξοπλισμού και ενίσχυσης της ασφάλειας και τίποτε περισσότερο.

Γιατί ήταν αδύνατο να πειστούν οι ξένοι ότι η Κύπρος θα μπορούσε από τη μια μέρα στην άλλη να εξασφαλίσει πολεμικά αεροπλάνα και πολεμικά πλοία (όταν δεν διέθετε ούτε τα ελαφρότερα πολιτικά αεροπλάνα και πλοία)- πέραν του οικονομικού κόστους- και να τα διατηρεί σε μάχιμη κατάσταση ώστε να αντιμετωπίσει την πανίσχυρη Τουρκία.

Ωστόσο ανακοινώνονταν σοβαρά τέτοια σχέδια εξοπλισμών.

Στα σχέδια αυτά αναφερόταν το Κυπριακό Πρακτορείο Ειδήσεων που παρέθετε "αρμόδιες πληροφορίες" που σήμαινε πηγές της Κυπριακής Κυβέρνησης.

Αποκάλυπτε το πρακτορείο στις **19** Απριλίου **1964**:

"Συμφώνως προς αρμοδίας πληροφορίας η Κυπριακή Κυβέρνησις απειτάθη ήδη προς διαφόρους χώρας μετά των οποίων διαπραγματεύεται την αγοράν βομβαρδιστικών και καταδιωκτικών αεροπλάνων, torπιλλακάτων, αντιαεροπορικών πυροβόλων και άλλου βαρέως οπλισμού και πολεμοφοδίων εν όψει της διαρκώς επαναλαμβανομένης Τουρκικής απειλής περί αποβάσεως εις Κύπρον.

Παράλλήλως κατά τας ιδίας πληροφορίας, λαμβάνονται σειρά μέτρων προς ενίσχυσιν των ενόπλων δυνάμεων της Νήσου, ως πρώτον δε βασικόν βήμα θα είναι η αριθμητική αύξησις τούτων. Προς τον σκοπόν αυτόν, θα δημοσιευθή προσεχώς νομοθεσία, προνοούσα διά στρατιωτικήν θητείαν πέντε τουλάχιστον ηλικιών.

Ταυτοχρόνως με την αριθμητικήν αύξησιν των ενόπλων δυνάμεων προκύπτει και το θέμα επαρκούς εξοπλισμού των με όλα τα αναγκαία όπλα καθώς και της εξασφαλίσεως άλλων πολεμικών μέσων, διά των οποίων να καταστή δυνατή η αντιμετώπισις του εχθρού. Η

Κυπριακή Κυβέρνησις απειτάθη ήδη προς διαφόρους χώρας και διαπραγματεύεται την αγοράν βομβαρδιστικών και καταδιωκτικών αεροπλάνων, τορπιλλακάτων, αντιαεροπορικών πυροβόλων και άλλου βαρέως οπλισμού και πολεμοφοδίων".

Οι βρετανοί παρακολουθούσαν κάθε προσπάθεια της Κύπρου για να εξοπλισθεί και να ενισχύσει την άμυνά της και στις **18 Μαΐου 1964** το Πρακτορείο Ρόιτερ μετέδιδε από τη Ρόδο, αλλά με πηγή τη Λευκωσία, ότι η Κύπρος εξασφάλισε έξη νεωτάτου τύπου μεγάλες καταδιωκτικές τορπιλλακάτους, που φέρουν ελαφρύ και βαρύ οπλισμό και οι οποίες θα αναλάμβαναν την επομένη υπηρεσία διαφύλαξης των Κυπριακών Ακτών.

Οι πληροφορίες των βρετανών δεν έπεσαν έξω. Με τη διαφορά ότι τελικά οι τορπιλλάκατοι που εξασφαλίστηκαν από τη Ρωσία, δεν ήλθαν στην Κύπρο παρά με καθυστέρηση μερικών μηνών, ενώ δυο τορπιλλάκατοι, η Φαέθων και Αρίων, εξασφαλίστηκαν από τη Γερμανία.

Την πρόθεση της Κύπρου να αγοράσει αεροπλάνα αποκάλυψε επίσημα στις **18 Μαΐου** ο Πρόεδρος της Βουλής Γλαύκος Κληρίδης, παλιός αεροπόρος του βρετανικού στρατού στο Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο, με δηλώσεις στο Γαλλικό Πρακτορείο Ειδήσεων.

Ο Γλαύκος Κληρίδης ανέφερε ότι οι διαπραγματεύσεις που διεξήγαγεν η Κυπριακή Κυβέρνηση ήταν δύο μορφών:

ΠΡΩΤΟ: Διαπραγματεύσεις για την αγορά ελαφρού οπλισμού που προοριζόταν για τις Κυπριακές δυνάμεις Ασφαλείας. Στον τομέα αυτό η Κύπρος απευθύνθηκε από πολλούς μήνες προς την Αγγλία και το Βέλγιο και οι διαπραγματεύσεις συνεχίζονταν.

ΔΕΥΤΕΡΟ: Διαπραγματεύσεις για αγοράν βαρέως οπλισμού όπως είναι βομβαρδιστικά και καταδιωκτικά αεροπλάνα.

Ωστόσο ο Γλαύκος Κληρίδης απέφυγε να αποκαλύψει από ποια χώρα θα αγοράζονταν τα βομβαρδιστικά παρ' όλον ότι ήταν κοινώς γνωστόν ότι

αυτό θα γινόταν από τη Ρωσία, η οποία θα παχωρούσε και δάνειο ύψους **30** εκατομμυρίων λιρών προς την Κύπρο, το οποίο θα αποπληρωνόταν κυρίως από κυπριακές εξαγωγές και ιδιαίτερα από σταφίδα και ζιβανία, των οποίων η εξαγωγή σε άλλες χώρες ήταν πολύ δύσκολη.